

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра фізичної географії та картографії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

“ _____ ” _____ 2018 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ШКІЛЬНА ГЕОГРАФІЯ І ЕКОНОМІКА В ШКОЛІ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ перший бакалаврський _____
галузь знань _____
спеціальність _____ 6.040104 Географія _____
(шифр, назва)
освітня програма _____
(шифр, назва)
спеціалізація _____ географія _____
(шифр, назва)
вид дисципліни _____ за вибором _____
(обов'язкова/за вибором)
факультет _____ геології, географії, рекреації і туризму _____

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму

“ _____ ” _____ 2018 року, протокол № _____

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Прасул Ю.І., к. геогр. н., доцент кафедри фізичної географії та картографії
Бубир Н. О., к. геогр. н., доцент кафедри фізичної географії та картографії
Салімон Вікторія Миколаївна, старший викладач кафедри фізичної географії та картографії

Програму схвалено на засіданні кафедри фізичної географії та картографії

Протокол від “ _____ ” _____ 2018 року № _____

Завідувач кафедри фізичної географії та картографії

(підпис)

(Голіков А. П.)
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією факультету геології, географії, рекреації і туризму

Протокол від “ _____ ” _____ 2018 року № _____

Голова методичної комісії
факультету геології, географії, рекреації і туризму

(підпис)

Жемеров О.О.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Шкільна географія і економіка в школі» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки першого бакалаврського рівня вищої освіти

спеціальності 6.040104 Географія

спеціалізація Географія

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів теоретичних знань та практичних навичок, необхідних для роботи в освітніх закладах при викладанні дисциплін економіко-географічного циклу, а саме системи поглядів, принципів, норм поведінки по відношенню до географічного середовища, внутрішньої пізнавальної установки особистості на засвоєння цілісних географічних знань, знань про господарську діяльність людей, функціонування економічної системи, суб'єктів, державне та міжнародне соціально-економічне життя країни.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є

розкрити зміст, місце і значення географії як шкільного предмету; охарактеризувати особливості побудови шкільних курсів географії, шляхи реалізації міжпредметних зв'язків при викладанні географії; поглибити знання про існуючі методи, прийоми та технології навчання, традиційні і нетрадиційні форми і методи викладання географії; розглянути сутність, роль і закономірності функціонування економічних суб'єктів; вивчити особливості домашнього господарства в економічному кругообігу; розглянути основні питання виробництва та підприємницької діяльності; розкрити основні питання макроекономічної діяльності; виявити особливості економіки України з точки зору її місця у світовому господарстві. Всі теми пронизані вирішенням практичних завдань, лівову частку яких складають задачі.

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин – 120 годин.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	й
Семестр	
7-й	й
Лекції	
24 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
24 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
72 год.	год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання. Згідно до вимог освітньої-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

Сформовані компетентності: 4.ПФ.Е.07.ЗР.Р.01 Розуміти етапи формування конкретних елементів географічних знань: уявлень, понять, законів, закономірностей;

взаємозв'язків та взаємозалежності між об'єктами і явищами природи; розвинути здатність до формування власне предметних умінь на основі засвоєних географічних знань; до формування умінь про спеціальні методи; володіти навичками щодо формування в учнів системи поглядів, принципів, норм поведінки по відношенню до географічного середовища, встановити внутрішню пізнавальну установку особистості на засвоєння цілісних географічних знань, а також що до прийняття рішень щодо запропонованих методів раціональної навчальної діяльності. Проводити уроки, практичні заняття, екскурсії та інші форми навчальної роботи на основі сучасних науково-педагогічних досягнень з основ економіки у школі, готувати учнів до науково-дослідницької діяльності, олімпіад різного рівня з економіки.

Знання: розрізняти існуючі шкільні програми для різних курсів географії; виявляти різноманітність існуючих підручників з географії, їх особливості та відмінності; особливості побудови шкільних курсів географії; місце і значення географії як шкільного предмета; виховні і розвиваючі цілі шкільної географії; основні поняття економіки в школі: потреби та споживчі блага, виробничі ресурси, характеристика ринку (фактори, попит, пропозиція, ринкова ціна), види ринків, їх характеристика та сучасний стан, макроекономічна характеристика економіки, міжнародний розподіл праці, зовнішньоекономічні зв'язки України;

Уміння: аналізувати програми і підручники з географії; визначити і формулювати основні дидактичні, виховні і розвиваючі цілі уроків географії; обирати ефективні шляхи формування географічних понять і вмінь; розробляти різноманітні за складністю перевіряльні завдання з географії; реалізувати краєзнавчий принцип навчання на уроках географії; використовувати географічну і методичну літературу, різні засоби навчання при підготовці і проведенні уроків географії; вирішувати задачі з усіх тем шкільної економіки: характеризувати виробничі можливості, умови ринкової рівноваги, визначати підприємницький дохід та прибуток, розраховувати рівень інфляції та індекс споживчих цін, визначати валютний курс, статті експорту, імпорту за принципом абсолютних і відносних переваг.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Шкільна географія.

Тема 1. Шкільна географія як предмет методичної науки. Особливості викладання курсів географії «Фізико-географічного змісту».

Історія розвитку шкільної географії в Україні і за кордоном. Цілі, завдання та зміст шкільної географічної освіти в Україні. Місце шкільної географії у системі наукової географічної освіти. Особливості побудови шкільних географічних курсів. Міжпредметні зв'язки географії в школі. Навчально-освітні цілі, завдання та зміст шкільної фізичної географії. Особливості побудови фізико-географічних курсів. Відображення основ географічної науки в змісті шкільної географії.

Особливості побудови програми з курсу « Загальна географія. Навчально-освітні цілі, завдання та зміст курсу географії у 6 класі. Система загальних фізико-географічних понять та уявлень у розділі « Оболонки Землі», зв'язок тем із краєзнавством. Картографічні поняття у розділі « План і карта». Загальні вимоги до знань учнів у 6 класі. Підручники, їх різноманітність для даного курсу; переваги, недоліки. Система практичних робіт. Спостереження та екскурсії у 6 класі. Загальні вимоги до знань і вмінь учнів. Засоби навчання у 6 класі. Підручники, робочі зошити, географічний атлас та контурні карти для учнів. Типове навчально-наочне обладнання у курсі загальної географії у 6 класі. Навчальні посібники для учнів та вчителів. Позакласна робота у 6 класі.

Особливості побудови програми з курсу « Географія материків і океанів» у 7 класі. Навчально-освітні цілі, завдання та зміст курсу географії у 7 класі. Система загальних фізико-географічних понять та уявлень у розділі «Головні особливості природи Землі», « Різноманітність природи материків та океанів», « Географічна оболонка та природні

комплекси». Зміст знань в основному регіональному розділі « Материка та океани». Типові плани фізико-географічних характеристик великих територій. загальні вимоги до знань учнів. Основні підручники з курсу географії для 7 класу; переваги, недоліки, відмінності. Система практичних робіт у курсі географії 7 класу. Різноманітність робіт-описів із використанням карт атласу та матеріалів підручника. Загальні вимоги до вмінь і навичок учнів. Засоби навчання у 7 класі. Типове навчально-наочне обладнання з курсу географії материків та океанів. Навчальне телебачення та його роль. Хрестоматії, довідники, словники , науково-популярна література та інші посібники з курсу. Навчально-методичні посібники для вчителів. Позакласна робота у 7 класі. Географічні гуртки.

Особливості побудови програми з курсу « Фізична географія України». Навчально-освітні цілі, завдання та зміст курсу географії у 8 класі. Система загальних фізико-географічних понять у розділі « Загальна характеристика природи України» та «Природно-територіальні комплекси України». Завершення формування загальних фізико-географічних понять у 8 класі. Посилення екологічного напрямку курсу. Загальні вимоги до знань учнів. Основні підручники, переваги, недоліки, структура. Система практичних робіт у курсі 8 класу. Використання комплекту навчальних посібників у складі характеристик територій. Розрахункові практичні роботи у 8 класі. Роль самостійної роботи учнів. Загальні вимоги до вмінь і навичок учнів. Засоби навчання у 8 класі. Тестування на уроках. Типове навчально-наочне обладнання у 8 класі. Альтернативні підручники, контурні карти, робочі зошити, атласи. Навчальна література та посібники для учнів і вчителів. Позакласна робота з географії у 8 класі. Туристско-краєзнавча робота учнів у позакласний час.

Тема 2. Особливості побудови програми для курсів « Соціально-економічного змісту». Факультативи географічного змісту та навчання у школах (класах) з поглибленим вивченням географії.

Особливості побудови програми з курсу «Соціальна і економічна географія України». Навчально-освітні цілі, завдання та зміст курсу географії у 9 класі. Система загальних економіко-географічних понять у розділах « Загальна характеристика населення» та « Загальна характеристика господарства України». Зміст знань учнів у розділах «Економічні райони України» та « Географія своєї області». Загальні вимоги до учнів. Підручники з даного курсу, особливості структури, переваги, недоліки. Система практичних робіт у курсі 9 класу. Використання статистичних матеріалів у складанні економіко-географічних характеристик територій. Різноманітність розрахункових робіт. Навчальна екскурсія на виробництво. Загальні вимоги до умінь учнів. Засоби навчання у 9 класі. Економічні карти та контурні карти на уроках. Альтернативні підручники, навчальна література, робочі зошити. Хрестоматії, довідники, словники, науково-популярна література та інші посібники для учнів та учителів. Типове навчально-наочне обладнання на уроках географії у 9 класі. Позакласна робота з географії у 9 класі.

Особливості побудови програми з курсу « Соціальна і економічна географія світу». Навчально-освітні цілі, завдання та зміст курсу географії у 10 класі. Система загальних економіко-географічних понять у розділах « Населення світу» та « Загальна економіко-географічна характеристика світового господарства». Зміст знань учнів у регіональному розділі географії 10 класу. Загальні вимоги до знань учнів. Підручники з курсу, особливості структури, переваги, недоліки. Система практичних робіт у курсі 10 класу. Використання комплектів початкових посібників при складанні економіко-географічних характеристик територій, у тому числі порівняльного плану. Використання діаграм, графіків, таблиць, картосхем у самостійній роботі. Загальні вимоги до вмінь і навичок учнів. Засоби навчання у курсі 10 класу. Роль лекційної та семінарської форм навчання. Ділових та рольових ігор. Використання додаткової, довідкової. Науково-популярної літератури на уроках соціальної та економічної географії світу. Позакласна робота з географії у 10 класі. Іспити з географії в школі.

Факультативи географічного змісту та навчання у школах (класах) з поглибленим вивченням географії та існуючих для них підручників. Існуючі програми з факультативних занять, програми для шкіл (класів) для вивчення географії поглиблено. Особливості, цілі, завдання та зміст географічних факультативів, класів та шкіл з поглибленим вивченням географії. Зміст та загальні вимоги до знань учнів. Існуючі підручники з курсів для поглибленого вивчення географії. Система практичних робіт. Загальні вимоги до вмінь і навичок учнів.

Перспективи розвитку шкільної географії. Варіативність навчання географії. Альтернативні навчальні програми і підручники. Проекти концепції безперервної географічної освіти. Проекти побудови змісту географічної освіти у школах України.

Розділ 2. Економіка в школі

Тема 1. Ринок. Мікроекономіка.

Вступ. Предмет економічної науки, його значення в житті суспільства. Особливості викладання економічних тем в загальноосвітніх школах. Економічні потреби та інтереси. Економічні блага та ресурси, їх роль у задоволенні потреб людини. Потреба вибору. Альтернативна вартість. Споживче благо. Роль товарів та їх корисності в економічній поведінці споживача. Ринок та його основні функції. Характеристика економічних ресурсів: праця, земля, капітал, підприємливість. Обмеженість виробничих ресурсів, варіативність їх використання та необхідність раціонального вибору. Графік виробничих можливостей. Фактори виробництва і власність. Домашнє господарство. Сутність поняття, його головні риси. Добробут сім'ї. Сімейний бюджет. Структура доходів і видатків сім'ї. Крива Лоренца. Головні фактори ринку: попит, пропозиція. Поняття про попит та характеристика чинників, що на нього впливають. Корисність товару. Пропозиція та її чинники. Еластичність попиту та пропозиції. Нецінові фактори попиту та пропозиції. Ринкова ціна – ціна рівноваги попиту та пропозиції. Явище збалансованості дефіциту та надлишку товарів. Ринкова ціна в умовах конкуренції та монополії. Гроші, їх сутність, функції, види. Грошова маса. Виробництво та його фактори. Види ринків. Ринкова інфраструктура. Структура ринку, його види: товарів, природних ресурсів, праці, капіталів, грошей. Ринкова інфраструктура: товарні та фондові біржі, банки, страхові компанії, служби зайнятості. Діяльність торгових посередників на сучасному ринку. Фінансово-кредитні установи.

Підприємництво, його роль. Основні види підприємницької діяльності: виробнича, комерційна, фінансова, посередницька, страхова. Підприємець, його функції: ініціатива організації виробництва, прийняття управлінських рішень, виробничі інновації, економічний ризик. Поняття про підприємство. Витрати виробництва та їх види. Собівартість продукції і доходи підприємства. Сутність і значення прибутку, його зв'язок з доходом. Види прибутку. Основні форми доходів від економічних ресурсів. Заробітна плата. Рента. Позичковий процент, його норма та фактори, що його визначають. Прибуток підприємця, його роль, фактори диференціації прибутку, ризик в бізнесі. Менеджмент у підприємницькій діяльності – мистецтво прийняття управлінського рішення. Маркетинг у підприємницькій діяльності – діяльність, яка забезпечує рух товарів від виробника до споживача: сутність, принципи, функції. Основні показники ефективності виробництва: продуктивність, інтенсивність, їх аналіз. Рентабельність виробництва.

Тема 2. Макро- та світова економіка.

Показники економічного і людського розвитку. Структура господарства країни. Циклічність як форма руху економіки. Основні макроекономічні пропорції: показники сукупного попиту і пропозиції. Головні риси макроекономічної рівноваги. Система показників господарювання. Система національних рахунків. Основні показники національного багатства. Валовий національний продукт – номінальний та реальний. Розрахунок ВВП за витратами та доходами. Національний дохід і чинники його зростання. Інші показники національних рахунків. Державне регулювання економіки. Державний бюджет. Бюджетна система. Інфляція, її сутність, причини, рівень. Інфляція і

заробітна плата. Інфляція і розподіл прибутків в суспільстві. Податки і доходи держави. Основні джерела доходів держави. Класифікація податків і система оподаткування. Вплив податків на ринкову рівновагу. Грошово-кредитна політика держави: сутність, цілі, об'єкти. Грошовий обіг, закони, методи регулювання. Грошовий ринок. Соціальна політика держави. Соціальний захист населення у ринковій економіці. Роль видатків бюджету в соціальній політиці держави. Зайнятість. Безробіття: його форми і причини.

Економічні системи країн світу: ринкова, командна, змішана. Критерії визначення економічних систем: спосіб оволодіння ресурсами, продуктами та їх розподіл, спосіб координації дій. Командно-адміністративна і ринкова економіка: ієрархічність підпорядкування. Централізоване планування виробництва та розподілу. Змішана економіка: співіснування різних форм оволодіння та типів господарювання. Основні форми міжнародних економічних відносин. Міжнародний поділ праці як фактор розвитку світового господарства. Його фактори і переваги. Абсолютні та відносні переваги країни у зовнішній торгівлі. Глобалізація світової економіки. Міжнародна торгівля. Торговельний баланс країни. Поняття валюти та її види. Визначення валютного курсу і його значення для міжнародної торгівлі. Світова валютна система та її складові елементи.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Шкільна географія												
Тема 1. Особливості викладання курсів географії фізико-географічного змісту.	36	8	8			20						
Тема 2. Особливості побудови програми для курсів соціально-економічного змісту. Факультативи з географії	36	8	8			20						
Разом за розділом 1	72	16	16			40						
Розділ 2. Шкільна економіка												
Тема 1. Ринок. Мікроекономіка	28	4	4			16						
Тема 2. Макро- та світова економіка	32	4	4			16						
Разом за розділом 2	48	8	8			32						
Усього годин	120	24	24			72						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Розділ. Шкільна географія	
1	Аналіз програм з курсів географії	2

2	Аналіз викладання шкільної географії в країнах світу	4
3	Розробка уроку з використанням традиційних та нетрадиційних технологій навчання	4
4	Розробка уроку з використанням СЛС, ЛОС, ОІС	2
5	Складання завдання з географії з творчим підходом	2
6	Розробка заходу позакласної роботи з географії	2
		16
Розділ. Шкільна економіка		
1	Вирішення задач з теми. Попит, пропозиція, альтернативна вартість	2
2	Вирішення задач з теми Прибуток підприємства	2
3	Вирішення задач з теми Макро- та світова економіка	4
		8
Разом		24

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Особливості викладання курсів фізико-географічного змісту. Аналіз підручників, використання дидактичного матеріалу. Форми контролю та заохочення.	36
2	Тема 2. Особливості викладання курсів соціально-економічного змісту. Аналіз підручників, використання дидактичного матеріалу. Форми контролю та заохочення.	36
3	Тема 1. Ринок. Мікроекономіка	16
4	Тема 2. Макро- та світова економіка	16
Разом		72

6. Індивідуальні завдання

7. Методи контролю

Передбачені методи контролю: теоретичний захист практичних робіт, поточні проміжні (в т.ч. і тестові) контролю теоретичного матеріалу (як за окремими темами, так і кожної лекції), участь в дискусіях під час лекційних та практичних занять, ведення конспекту окремих тем.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом	підсумкова робота	Сума
Розділ 1	Розділ 2							
T1	T2	T3	T4					
10	15	5	10	20		60	40	100

Критерії оцінювання розділу «Шкільна географія»

Згідно програми з розділу «Шкільна географія», оцінювання відбувається за 50б шкалою (загальна сума 100б за двома розділами), за розділ – 20 балів

На проміжний контроль відводиться 10 балів (загальна кількість за двома розділами - 20 б),

на практичні завдання 35 балів (загальна кількість за двома розділами 40б),

підсумковий тест 20 балів (загальна кількість - 40 б).

Завдання поділяються за формами та в залежності від кількості загальної кількості балів, встановлюються відповідні питання та бали (для проміжного контролю – 6 питань, для підсумкового контролю – 10 питань):

1) Завдання закритої форми:

а) Завдання закритої форми (з вибором однієї або кількох правильних відповідей) – кількість балів від 1 б;

б) Завдання закритої форми (вибір правильної (повної, істинної)) відповіді – кількість балів від 2 б;

в) Завдання закритої форми (вибір кількох правильних відповідей) – кількість балів від 3 балів.

Перевага завдань із вибором правильної відповіді з кількох запропонованих варіантів є: простота інтерпретації; висока технологічність і чітка структурованість; швидкість тестування; об'єктивність тощо.

2) Завдання відкритої форми:

а) Завдання на встановлення відповідності – кількість від 4балів;

б) Завдання на встановлення правильної послідовності – кількість балів від 5 балів;

в) Завдання з розгорнутою відповіддю – кількість балів від 6 до 8 балів.

Завдання на встановлення відповідності дають змогу одночасно перевірити знання декількох питань чи тем;

Завдання на встановлення правильної послідовності корисні для усвідомлення студентами об'єктів, явищ як ієрархізованої системи, а також логіки процесів;

Завдання з розгорнутою відповіддю найліпше перевіряти, як учасники тестування вміють створювати власні висловлювання, формулювати думки, ідеї, дотримувати певну структуру тексту. Відповіді в таких завданнях істотно варіюються від стислої й точної, сформульованої кількома реченнями до розгорнутої відповіді довільної форми й обсягу. В останньому разі тестованого можуть досить жорстко обмежувати щодо часу виконання роботи чи її обсягу, матеріалу, який можна використовувати, або структури тексту.

Критерії оцінювання практичних робіт:

При оцінюванні практичних робіт враховуються:

- повнота виконання завдань;
- правильність та якість виконання завдань;
- наявність висновків;
- акуратність в оформленні тощо.

Максимальна кількість балів за практичну роботу – 5 балів (1 робота) і по 3 бали за 5 інших робіт (6 практичних робіт всього 20 балів).

5 балів ставиться у випадку, коли студент повністю і якісно виконав завдання практичної роботи з теми. Демонструє досконале знання та розуміння теоретичного матеріалу з теми практичного заняття. При виконанні практичних завдань студент продемонстрував високий рівень оволодіння вміннями аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. До кожного завдання наявні висновки та узагальнення. Студент застосував творчий підхід до виконання завдань. У практичній роботі відсутні орфографічні, граматичні, стилістичні чи мовленнєві помилки.

4 бали ставиться, коли студент виконав завдання для практичної роботи, при цьому 2/3 завдань виконано якісно. Відповідь на питання

викладача при захисті роботи майже повна, має усвідомлений та достатньо розгорнутий характер. При виконанні практичних завдань студент продемонстрував уміння аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати. Наявні висновки до кожного завдання, але у деяких висновках недостатня доказова база. У практичній роботі присутні окремі стилістичні помилки.

3-2 бали ставиться, коли студент виконав 2/3 завдань або виконав завдання практичної роботи, але 1/2 з них виконана не досить якісно. Відповідь на теоретичні питання під час захисту практичної роботи неповна, фрагментарна. Студент продемонстрував недостатній рівень оволодіння вміннями аналізувати, порівнювати, узагальнювати тощо. У роботі наявні фактичні та/або стилістичні помилки.

1-0,5 бали ставиться, коли студент якісно виконав 1/2 завдань практичної роботи. Демонструє вкрай поверхові знання з тем теоретичного блоку під час захисту роботи. Студент недостатньо оволодів уміннями аналізу, порівняння тощо. Відсутні висновки до окремих завдань або більшість висновків помилкові. У роботі наявні грубі фактичні, теоретичні та стилістичні помилки.

Критерії оцінювання розділу «Шкільна економіка»

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Результати роботи студентів, впродовж навчального семестру, оцінюються в ході поточного контролю в діапазоні від 1 до 30 балів (включно, загальна кількість 60 б), а результати підсумкової екзаменаційної роботи оцінюються від 1 до 20 балів (включно, загальна кількість балів становить – 40 б.).

Активність та результативність роботи на практичних заняттях. Передбачено виконання 3 практичних робіт (пункт 4):

Кожна з робіт оцінюється у 5 балів. При цьому оцінюються:

- повнота виконання завдання (3 бали – по 1 балу за кожну правильно вирішену задачу),

- якість оформлення матеріалу, наявність схем (2 бали – за відсутність схем знижується 1 бал, за помилки в оформленні теж знижується 1 бал).

Виконання поточної контрольної роботи передбачає надання відповідей на теоретичні питання та вирішення задач (загальна кількість питань – 10). Робота оцінюється у 10 балів (по 1 балу за кожне запитання (завдання). При цьому :

- максимальна оцінка ставиться у разі наведення повної відповіді на запитання,
- 0,5 балів – у разі часткової відповіді на питання (часткового вирішення задачі),
- 0 балів – є лише спроба відповіді або відповідь відсутня

Підсумковий контроль являє собою написання підсумкової контрольної роботи, що оцінюється в 40 балів, і складається з двох частин:

Частина 2. Шкільна економіка містить 7 завдань, що включають вирішення задач та надання відповідей на теоретичні питання. Оцінюється у 20 балів.

Питання 1 – дати визначення 3-х наведених понять. Оцінюється у 3 бали (по 1 балу за кожне вірно надане визначення);

Питання 2,3 – обрати вірну відповідь із запропонованих варіантів. Оцінюється, відповідно, у 3 і 4 бали. По 1 балу за кожну вірну відповідь.

Питання 4-7 – вирішення задач. При цьому, питання 4 і 7 оцінюються по 2 бали :

максимальна оцінка ставиться у разі наведення повної правильної відповіді на запитання

- 1 бал – неповна відповідь (вирішена частково),
- 0,5 балів – відповідь лише розпочато,
- 0 балів - відповідь відсутня

Питання 5 і 6 оцінюються по 3 бали :

- максимальна оцінка ставиться у разі наведення повної
правильної відповіді на запитання,

- 2 бали – завдання виконане частково,
- 1 бал – завдання виконане частково, неохайно оформлене,
- 0,5 - є лише спроба відповіді
- 0 балів - відповідь відсутня

Шкала оцінювання чотирьохрівнева

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

9. Рекомендована література

з розділу 1

1. Методика викладання географії в школі: Навчальний посібник / За ред. С.Г.Коберніка. – К.: Стафед –2, 2000. – 320 с.
2. Методика обучения географии в школе /Под ред. Л.М.Панчешниковой. – М.: Просвещение, 1997. – 319 с.
3. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Географія: 5-11 класи. – К.: Освіта, 2001. – 60 с.
4. Програми для шкіл (класів) з поглибленим вивченням географії: 8-11 класі. – К.: Освіта, 1993. – 63 с.
5. Комплект шкільних підручників, атласів, робочих зошитів, контурних карт з географії 5-10 класів.

з розділу 2

1. Мочерний, С. В. Основи економічних знань : підручник / С. В. Мочерний. - 2-ге, уточнене. - К. : Академія, 2001. - 310 с. - (Альма-матер). -
2. Мочерний, С. В. Основи економічної теорії : навч. посібник / С. В. Мочерний, О. А. Устенко. - 2-ге вид., доп. - К. : Академія, 2006. - 504 с. - (Альма-матер). –
3. Основи економічних знань: Навч. посіб. / А. С. Гальчинський, П. С. Єщенко, Ю. І. Палкін. - 2-ге вид., перероб. і допов. - К.: Вища шк., 2002. - 543 с.:
4. Палехова В.А., Ципліцька О.О. Основи економічної теорії: Методичний посібник для практичних занять. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили. – 2006. – 112 с.

Допоміжна література

з розділу 1

1. Пестушко В.Ю., Сасихов В.О., Уварова Г.Є. Географія материків та океанів: метод. посібник для вчителів / В. Ю. Пестушко, В. О. Сасихов, Г. Є. Уварова – К.: Вирій, 2000. – 272 с.
2. Винокур М.С., Скуратович О.Я. Листы опорных сигналов и структурно-логические схемы на уроках географии./ М. С. Винокур, О. Я. Скуратович – К.: Рад. шк., 1990. – 47 с.

3. Корнєєв В.П. Форми організації навчання в школі: посіб. для вчителя / В. П. Корнєєв – Кам'янець-Подільський: „Абетка”, 2004.-224 с.

4. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посібн. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко; за ред. О. І. Пометун. – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – 191 с.

5. Освітні технології навчання: Навч.-метод. посіб. / За ред. О. М. Пехоти. – К.: Видавництво А.С.К., 2003.– 255 с.

6. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. Посібник / І. М. Дичківська – К.: Академвидав, 2004. – С.170-190

з розділу 2

1. Воробйов Є.М. Економіка. Довідник старшокласника та абітурієнта. – Харків: Торсінг, 2005. – 400 с.

2. Заболоцький Б.Ф., Кокотко М.Ф., Смовженко Т.С. Економіка України. – Львів: Львівський банківський коледж Національного банку України, 1997. – 580 с.

3. Меделяев В.Н. Основы экономики / Учебное пособие. – Харьков: Скорпион, 2003. – 156 с.

4. Меделяев В.М. Тестові завдання для тематичного оцінювання досягнень учнів з основ економіки. – Харків: Скорпіон, 2004. – 88 с.

5. Основы економічної теорії. Тести. Задачі. Кросворди / За ред. Мочерного С.В., Устинка О.А. – К.: ВЦ „Академія”, 1998. – 256 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Авторські розробки лекційних та практичних робіт, представлених на сайті кафедри фізичної географії та картографії <http://physgeo.univer.kharkov.ua>.